

UKRAINA

1. Podstawowe informacje

Powierzchnia:	603,7 tys. km ²
Ludność:	41130,4 tys. ¹
Podział administracyjny:	24 obwody, 2 miasta wydzielone (Kijów i Sewastopol), 1 republika autonomiczna (Krym)
Religia:	prawosławie (76%), bezwyznaniowi (14%), katolicyzm (5%)
Stolica:	Kijów
Ustrój polityczny:	republika parlamentarna
Waluta:	hrywna (UAH)
Skład etniczny:	Ukraińcy (77%), Rosjanie (17%)
Język urzędowy:	ukraiński
Głowa państwa (prezydent):	Wołodymyr Zełenski (od maja 2019 r.)
Premier:	Denys Szmyhal (od marca 2020 r.)
Minister gospodarki:	Julia Sviridenko (od listopada 2021 r.)
Minister spraw zagranicznych:	Dmytro Kuleba (od marca 2020 r.)
Ambasador Ukrainy w Polsce:	Wasyl Zwarycz (od lutego 2022 r.)
Ambasador RP na Ukrainie:	Bartosz Cichocki (od marca 2019 r.)

2. Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne

Wskaźniki	2016	2017	2018	2019	2020	2021
PKB (w mld USD)	93,8	112,2	130,8	161,8	142,3	164,5
PKB na 1 mieszkańca	2199,4	2656	3113	3877	3424,7	4384,2
PKB (wzrost w %)	2,4	2,5	3,3	4,1	-4,4	3,2
Deficyt budżetowy (% PKB)	-3,6	-3,7	-3,0	-1,8	-7,5	-5,5
Dług publiczny (% PKB)	81,2	71,8	62,7	51,6	54,3	55,7
Inflacja (w %, grudzień do grudnia)	12,4	10,0	9,8	4,1	5	10
Bezrobocie (w %)	9,3	9,5	8,8	8,7	8,9	9,8
Eksport towarów (w mld USD)	36,3	43,3	47,3	50,06	49,2	68,0
Import towarów (w mld USD)	39,2	49,6	57,2	60,8	54,09	72,8
BIZ w Ukrainie (w mld USD)	47,2	47,0	46,3	52,5	51,1	66,0
Inwestycje bezp. Ukrainy za granicą (mld USD)	0,5	0,7	0,5	1,7	0,9	0,2

¹ Stan na 1 stycznia 2022 roku; bez Krymu i miasta Sewastopol; Державна служба статистики України: Чисельність населення (за оцінкою) на 1 січня 2022 року (ukr.); [dostęp 2023-01-02].

Średnie miesięczne wynagrodzenie (w UAH)	5183	7104	8865	10497	10430	14313
--	------	------	------	-------	-------	-------

Źródło: Państwowy Komitet Statystyki Ukrainy (www.ukrstat.gov.ua), Ministerstwo Finansów Ukrainy, Narodowy Bank Ukrainy, Międzynarodowy Fundusz Walutowy, Bank Światowy, UNCTADStat,

3. Informacje ogólne, sytuacja i polityka gospodarcza

Od 1991 r. Ukraina jest demokratyczną republiką parlamentarną. Podstawą porządku prawnego jest Konstytucja uchwalona 28 czerwca 1996 r. Jest państwem unitarnym. Władza ustawodawcza należy do jednoizbowego parlamentu – Rady Najwyższej Ukrainy (Werchowna Rada), składającego się z 450 deputowanych wybieranych na pięcioletnią kadencję. Władza wykonawcza należy do prezydenta wybieranego na pięcioletnią kadencję w wyborach bezpośrednich i do rządu z premierem na czele, który jest wybierany przez parlament i zatwierdzany przez głowę państwa.

Ukraina jest członkiem organizacji międzynarodowych i regionalnych takich jak ONZ, MFW, BŚ, IFC, FAO, UNICTAD, UNIDO, GUAM, BSEC. W dn. 16 maja 2008 r. Ukraina została członkiem WTO. W lutym 2011 r. Ukraina uzyskała status pełnoprawnego członka Wspólnoty Energetycznej. Ukraina była członkiem założycielem Wspólnoty Niepodległych Państw, ale opuściła wszystkie struktury organizacji w 2018 r.

Ukraina jest objęta Europejską Polityką Sąsiedztwa UE, w tym Programem Partnerstwa Wschodniego. Od 2014 r. jest krajem stowarzyszonym z UE, a w 2016 r. weszła w życie umowa o wolnym handlu UE – UA (umowa DCFTA - Deep and Comprehensive Free Trade Areas). Od 2014 r. to Unia Europejska jest najważniejszym partnerem handlowym Ukrainy. 23 czerwca 2022 r. Ukraina otrzymała status państwa-kandydata do Unii Europejskiej.

Gospodarka Ukrainy jest w znacznym stopniu uzależniona od eksportu niskoprzetworzonych produktów, w szczególności wyrobów metalurgicznych i rud żelaza. Z drugiej strony jest importerem surowców energetycznych gazu ziemnego i ropy naftowej. Ukraina posiada jedne z najbardziej żyznych gleb na świecie i klimat sprzyjający rolnictwu. Potencjał tego sektora nie jest w gospodarce Ukrainy w pełni wykorzystywany.

W związku z polityką Rosji, wojną na wschodzie kraju, Ukraina borykała się z szeregiem problemów gospodarczych tj. postępującym spadkiem aktywności gospodarczej, wycofywaniem wkładów bankowych, olbrzymią inflacją czy spadkiem obrotów handlu zagranicznego. W 2014 i 2015 r. odnotowała ujemne PKB (odpowiednio -6,6% i -9,8%), z inflacją odpowiednio 24,9% i 43,3%. Od 2016 r. PKB zaczęło wzrastać, w 2018 r. inflacja nie osiągnęła już dwucyfrowego wyniku, a w 2019 r. wyniosła ok. 4,1%. Międzynarodowa agencja ratingowa Standard&Poor's we wrześniu 2019 r. podniosła ocenę długoterminowego ratingu wiarygodności kredytowej Ukrainy w walucie zagranicznej z B- na B. We wrześniu 2020 r. rating ten nie zmienił się. W opublikowanym przez Bank Światowy zestawieniu „Doing Business 2020” Ukraina sklasyfikowana została na 64 miejscu (wzrost z 71 miejsca w Doing Business 2019). Pozytywne oceny otrzymała w zakresie uzyskiwania pozwoleń na budowę (20 miejsce), pozyskiwania kredytów (37 miejsce), ochrony inwestorów mniejszościowych (45 miejsce). Negatywnie oceniono natomiast rozwiązania upadłościowe (146 miejsce), dostępność mediów (128 miejsce), czy handel zagraniczny (74 miejsce).

W ostatnich latach Ukraina rozpoczęła wdrażanie licznych reform gospodarczych, co wynikało również ze stowarzyszenia z UE i wymogów z tym związanych. W czerwcu 2016 r. przyjęto ustawę „O sądownictwie i statusie sędziów”, którą powołano nowy Sąd Najwyższy, jak również dwa wyższe sądy wyspecjalizowane: Najwyższy Sąd do Spraw Własności Intelektualnej oraz Najwyższy Sąd Antykorupcyjny. W 2018 r. kontynuowano reformy: decentralizacyjną, opieki zdrowotnej i systemu oświaty. Przyjęto również ustawę o sędzie antykorupcyjnym i ustawę prywatyzacyjną. Pracę rozpoczęło Państwowe Biuro Śledcze, nowy organ dochodzeniowy, utworzony w celu zwalczania przestępstw popełnionych przez urzędników wysokiego szczebla, jak również organy antykorupcyjne: Krajowe Biuro Antykorupcyjne, Specjalna Prokuratura Antykorupcyjna, Narodowa Agencja ds.

Zapobiegania Korupcji. W październiku 2020 r. Sąd Konstytucyjny Ukrainy uznał za niekonstytucyjne niektóre przepisy antykorupcyjne, jak również funkcjonowanie Narodowej Agencji ds. Zapobiegania Korupcji. Prezydent zapowiedział rozpoczęcie prac umożliwiających działalność organów antykorupcyjnych i skuteczną walkę z korupcją.

7 lutego 2019 r. weszła w życie ustawa „o walucie i operacjach walutowych” liberalizująca wymianę walut. Zgodnie z nowymi przepisami zniesiono obowiązek uzyskiwania indywidualnych licencji na operacje walutowe za granicą dla rezydentów (wprowadzono swobodę zakładania rachunków bankowych w zagranicznych bankach i transferu środków z/na terytorium UA), zniesiono obowiązek rejestracji kredytów i pożyczek w walucie zaciągniętych u nierezydentów. Ustawa zniosła także maksymalny okres rozliczeń w ramach umów eksportowo-importowych, który wynosił 180 dni. Zniesiono również sankcje za nieprzestrzeganie prawa o zagranicznej działalności gospodarczej, jak również kontrole tzw. nieistotnych operacji walutowych (do 150 tys. UAH). Wprowadzono także definicję pieniądza elektronicznego. W związku z ogłoszeniem stanu wojennego, występują ograniczenia dotyczące operacji walutowych i wymiany walut.

30 marca 2020 r. uchwalono reformę gruntów rolnych. Od początku lat 2000 na Ukrainie obowiązywał zakaz sprzedaży gruntów rolnych, który zgodnie z nową ustawą został zniesiony w lipcu 2021 r. (jednakże sprzedaż ziemi cudzoziemcom nadal nie jest możliwa).

13 maja 2020 r. Rada Najwyższa Ukrainy przegłosowała projekt ustawy o udoskonaleniu mechanizmów regulowania działalności bankowej. Ustawa uniemożliwia zwrot znacjonalizowanych banków byłym właścicielom, utrudnia także uzyskanie przez nich odszkodowania. Przyjęcie ustawy było warunkiem koniecznym dla wznowienia współpracy z Międzynarodowym Funduszem Walutowym.

Pandemia koronawirusa SARS-CoV-2, podobnie jak w innych krajach, miała negatywny wpływ na gospodarkę Ukrainy. Prognozy rządowe z kwietnia 2020 r. przewidywały niemal 10% bezrobocie i inflację 11,6% w końcu 2020 r. Przewidywania MFW mówiły o poważnym spadku poziomu wzrostu gospodarczego na Ukrainie, realny PKB Ukrainy na koniec 2020 r. prognozowany był na poziomie - 7,7%. Bank Światowy zakładał spadek PKB Ukrainy w 2020 r. na poziomie 3,5%, a pesymistyczne prognozy ekonomistów mówiły o możliwości spadku PKB na poziomie kryzysu z 2009 r. tj. o 15%. Rząd ukraiński powziął działania mające na celu wsparcie przedsiębiorców, polegające m.in. na umorzeniu płatności podatków gruntowych i od nieruchomości, wprowadzeniu moratorium na kontrole gospodarcze i podatkowe, opóźnieniu w płatności składek na ubezpieczenia społeczne czy wprowadzeniu koncepcji częściowego bezrobocia dla MŚP. Dodatkowo wprowadzono zmiany do rządowego programu dotacji i gwarancji kredytowych dla przedsiębiorstw („Przystępne kredyty 5-7-9%”) polegające na zwiększeniu maksymalnej kwoty kredytu do 3 mln UAH, rozszerzeniu listy celów pożyczek inwestycyjnych o cele zw. z zapobieganiem rozprzestrzenianiu się COVID-19 tj. produkcja leków, wyrobów medycznych, sprzętu medycznego, jak również koszty płac, czynszów itp., wprowadzono także możliwość 0% refinansowania kredytu. Warunkiem uzyskania kredytu jest m.in. utrzymanie miejsc pracy (na poziomie 80% personelu w stosunku do 1 marca 2020 r. i 60% funduszu wynagrodzeń z tego okresu). Ostatecznie spadek PKB Ukrainy na koniec 2020 r. wyniósł 4,4%.

Inwazja Federacji Rosyjskiej na Ukrainę, rozpoczęta w lutym 2022 r., ma bardzo istotny wpływ na sytuację ekonomiczną kraju. Działania wojenne na terytorium Ukrainy, systematyczny ostrzał obiektów infrastruktury krytycznej, jak również budynków cywilnych, utrudnienia w eksporcie ukraińskich towarów przez porty Morza Czarnego, jak również niszczenie zakładów przemysłowe spowodowało, że spadek PKB Ukrainy w 2022 r. wyniósł co najmniej 30% (MFW szacował spadek o 35%, a Bank Światowy o 45%). Straty Ukrainy rosną z każdym kolejnym dniem wojny. Ukraina utraciła przynajmniej 5 mln miejsc pracy, a jej moce wytwórcze spadły o 30-45%.

Jeżeli chodzi o handel zagraniczny to zgodnie z danymi Państwowego Komitetu Statystycznego Ukrainy, w 2021 r. ukraiński eksport towarowy osiągnął wartość 68089,3 mln USD i wzrósł o 38% w stosunku do 2020 r. Import wzrósł natomiast o 34% i osiągnął w 2021 r. wartość 72816,8 mln USD. Ujemne saldo w handlu wyniosło 4 mld USD. Najważniejszym krajem w ukraińskim eksporcie

towarowym w 2021 r. były Chiny (8 mld USD – wzrost o 12% w stosunku do 2020 r.) i Polska (5,22 mld USD – wzrost o 60%), a następnie Rosja (3,4 mld USD – wzrost o 26%). Najważniejszy udział w strukturze towarowej eksportu miały produkty rolno-spożywcze (22,8%, głównie zboża i oleje spożywcze), wyroby metalurgiczne (20,5%), produkty mineralne (12,4%). W 2021 r. najważniejszymi partnerami Ukrainy jeżeli chodzi o import towarów były Chiny (10,9 mld USD – wzrost o 32% w stosunku do 2020 r.), Niemcy (6,2 mld USD – wzrost o 17%), Rosja (6 mld USD – wzrost o 34%), i Polska (4,95 mld USD – wzrost o 19%). W strukturze towarowej importu dominowały: produkty mineralne (20,6%, głównie paliwa), maszyny i sprzęt elektroniczny (19,5%), wyroby przemysłu chemicznego (13,4%)

Według stanu na 31 grudnia 2020 r. wielkość inwestycji zagranicznych w gospodarkę Ukrainy wyniosła 49 686,5 mln USD, z czego 70% tj. 35 227,7 mln USD pochodziła z krajów UE. Jednocześnie wielkość inwestycji bezpośrednich Ukrainy za granicą wyniosła 2881,9 mln USD, z czego 67% (1 923,5 mln USD) dotyczyła krajów UE. W 2020 r. inwestycje w gospodarkę Ukrainy były nieco mniejsze niż w 2019 r. Największe znaczenie wśród inwestorów miały: Cypr (30%), Niderlandy (19%), Szwajcaria (6%), Wielka Brytania (6%), Niemcy (4%). Jeżeli chodzi o inwestycje zagraniczne ukraińskich inwestorów, dotyczyły one głównie Cypru (38%) oraz Łotwy (2,8%) i Rosji (2,3%). Według stanu na dzień 31 grudnia 2020 r. w strukturze sektorowej inwestycji na Ukrainie najwyższy udział miał przemysł (40%), a w szczególności produkcja (22%), natomiast inwestycje ukraińskie dotyczyły głównie działalności naukowej i technicznej (87%).

Ukraina, z pewnymi wyjątkami dot. banków, firm ubezpieczeniowych, lombardów, nie ma prawnych ograniczeń w zakresie wyboru formy prawnej przedsiębiorstwa do prowadzenia działalności gospodarczej. Nie ma także ograniczeń w rejestracji przedsiębiorstwa przez osoby fizyczne lub prawne – nierezydentów. Tworzenie i działalność podmiotów gospodarczych regulowana jest Kodeksem Cywilnym z 2003 r., Kodeksem Gospodarczym Ukrainy z 2003 r., ustawami: „O spółkach gospodarczych” z 1991 r., „O trybie inwestycji zagranicznych” z 1996 r., „O spółkach akcyjnych” z 2008 r. oraz „O spółkach z ograniczoną i dodatkową odpowiedzialnością” z 2018 r.

System podatkowy Ukrainy uregulowany jest przez Kodeks Podatkowy Ukrainy i jest on niezwykle złożony, składa się z ponad 100 podatków, składek, opłat, które mogą się różnić w zależności od regionu. Należy zauważyć, że oprócz istniejących podatków krajowych ze znanymi stawkami, organy samorządu lokalnego mogą samodzielnie ustanawiać wysokość lokalnych podatków i opłat.

Podstawowa stawka VAT wynosi 20%, funkcjonują także stawki preferencyjne – 7% na dostawę określonych leków, 0% na eksport towarów, dostawy towarów do tankowania statków, międzynarodowe przewozy pasażerskie transportem śródlądowym. Obecnie transformatory, agregaty prądotwórcze, baterie oraz niektóre inne urządzenia elektryczne są zwolnione z cła i podatku VAT.

4. Wymiana handlowa z Polską

Wymiana handlowa Polski z Ukrainą w latach 2016-2021

	2016		2017		2018		2019		2020		2021	
	mln USD	r/r%	mln USD	r/r%	mln USD	r/r%	mln USD	r/r%	mln USD	r/r%	mln USD	r/r%
Eksport	3832	+16,1	4779	+24,7	5267	+10,2	5574,4	+5,8	5983,6	+7,3	7492,1	+25,2
Import	2023	+19,1	2402	+18,7	3024	+25,9	3054,7	+1	2945,7	-3,6	5043,1	+71,2
Obroty	5855	+22,8	7192	+22,8	8292	+15,3	8629,1	+4,1	8929,3	+3,5	12535,1	+40,4
Saldo	1809		2377		2242		2519,8		3037,9		2449	

Źródło: GUS

Obroty towarowe między Polską a Ukrainą wyniosły w 2021 r. 12,5 mld USD (wzrost o 40,4% r/r), w tym eksport wyniósł 7,4 mld USD (wzrost o 25% w stosunku do 2020 r.), a import 5 mld USD (wzrost o 71% w stosunku do 2020 r.).

Największy udział w polskim eksporcie do Ukrainy w 2021 miały:

- wyroby przemysłu elektromaszynowego (2443,8 mln USD, wzrost o 26% do 2020 r., 32% polskiego eksportu na UA): samochody, samoloty, ciągniki drogowe, odbiorniki TV, kombajny
- wyroby przemysłu chemicznego (1620,4 mln USD, wzrost o 28%, 21% polskiego eksportu na UA): nawozy mineralne i chemiczne, leki, opony
- artykuły rolno-spożywcze (961,8 mln USD, wzrost o 11,5%, 13% polskiego eksportu na UA): sery, karma dla zwierząt domowych, kawa, przetwory spożywcze, mrożony drób

W 2021 r. głównymi polskimi produktami eksportowymi na Ukrainę były samochody, koks i półkoks, nawozy mineralne, samoloty, skóry.

Najwyższe wskaźniki wzrostu w polskim eksporcie miały: węgiel (wzrost o 670%), koks i półkoks (wzrost o 300%), nawozy mineralne i chemiczne.

Największy udział w polskim imporcie z Ukrainy w 2021 miały:

- wyroby metalurgiczne (1679,9 mln USD, wzrost o 218%; 33% importu z UA): wyroby walcowane z żeliwa i stali, żelazokrzemomangan, sztaby i pręty
- artykuły rolno-spożywcze (1100,2 mln USD, wzrost o 32%, 22% importu z UA): olej sojowy, makuchy, olej słonecznikowy, maliny, olej rzepakowy
- produkty mineralne (710,3 mln USD, wzrost o 37,5%): rudy i koncentraty żelaza, energia elektryczna, glina ogniotrwała, sól, benzol

W 2021 r. głównymi produktami importowanymi z Ukrainy były: rudy i koncentratu żelaza, wyroby walcowane, olej sojowy, makuchy, olej słonecznikowy.

Według danych za 11 miesięcy 2022 r. eksport Polski do Ukrainy wyniósł 9 083 mln USD (+35%), a import z Ukrainy do Polski 5 888 mln USD (+25,8%). Ukraina jest teraz naszym 9. partnerem w eksporcie i 15. partnerem w imporcie.

5. Współpraca inwestycyjno-kapitałowa

Według danych Narodowego Banku Ukrainy, na dzień 31 grudnia 2020 r. poziom polskich inwestycji zagranicznych w gospodarkę Ukrainy wynosił 858,5 mln USD, co stanowiło ok. 1,7% wszystkich zagranicznych inwestycji w gospodarkę UA. Po okresie spadku w latach 2013-2017, polskie inwestycje utrzymują się na stałym poziomie (777,7 mln USD na dzień 31.12.2018 r., 880,5 mln USD na dzień 31.12.2019 r.). Według danych NBP na koniec 2021 r. stan należności z tytułu polskich inwestycji bezpośrednich na Ukrainie wynosił 571,2 mln USD (odpowiednio 337 mln USD na koniec 2020 r., 352,5 mln USD na koniec 2019 r., 219,5 mln USD na koniec 2018 r. 122,5 mln USD na koniec 2017 r., 15,1 mln USD na koniec 2016 r., 18,4 mln USD na koniec 2015 r.).

Szacuje się, że na ukraińskim rynku przed wojną działalność prowadziło ok. 2 tys. małych i średnich firm z kapitałem polsko-ukraińskim. Według źródeł ukraińskich na Ukrainie zarejestrowanych było ok. 2,9 tys. firm z polskim kapitałem. Do najważniejszych polskich inwestycji na Ukrainie należą te dotyczące sektora finansowego (bankowego i ubezpieczeniowego). Jeżeli chodzi o polskie inwestycje w ukraiński sektor produkcji, do najważniejszych należą inwestycje w sektorze budowlanym, samochodowym, branży meblarskiej i odzieżowej.

Według danych Narodowego Banku Ukrainy, na dzień 31 grudnia 2020 r. ukraińskie inwestycje bezpośrednie w gospodarkę Polski wynosiły 7,5 mln USD. Według danych NBP ukraińskie inwestycje bezpośrednie w Polsce mają tendencję spadkową.

Od początku wojny granicę polsko-ukraińską przekroczyło ok. 9 mln osób uciekających przed wojną. Ok. 1,5 mln Ukraińców – uchodźców nadal przebywa w Polsce. Dzięki przyjętej w marcu 2022 r. ustawie o pomocy obywatelom Ukrainy, przedsiębiorcy z Ukrainy, którzy uzyskali numer PESEL w Polsce mogą założyć i prowadzić firmę na takich samych zasadach jak obywatele Polski. Przygotowane zostały zmiany w systemach CEIDG i Biznes.gov.pl, dzięki którym obywatele UA mogą składać internetowe wnioski w sprawie założenia firmy w Polsce. Obywatele Ukrainy mogą założyć zarówno firmę jednoosobową (należy ją zarejestrować w CEIDG), jak również dowolną spółkę osobową lub kapitałową, w tym spółkę jawną.

Od połowy marca 2022 r. do 31 grudnia 2022 r. obywatele Ukrainy założyli w Polsce ponad 17,5 tys. nowych działalności gospodarczych. Pod względem sektora działalności, to przede wszystkim budownictwo (24%), informacja i komunikacja (16%) i usługi (14%). W pierwszych trzech kwartałach 2022 r. 45% nowo zarejestrowanych spółek z kapitałem zagranicznym stanowiły podmioty z udziałem kapitału ukraińskiego (3,6 tys.).

6. Dostęp do rynku

A) Ramy prawno-traktatowe współpracy gospodarczej

Podstawę prawną dwustronnych stosunków gospodarczych stanowią m.in.:

- Umowa między Rządem RP a Rządem Ukrainy o wzajemnym popieraniu i ochronie inwestycji podpisana w 1993 r. (Dz. U. z 1993 r. nr 125, poz. 575),
- Konwencja między Rządem RP a Rządem Ukrainy w sprawie unikania podwójnego opodatkowania i zapobiegania uchylaniu się od opodatkowania w zakresie podatków od dochodu i majątku podpisana w 1993 r. (Dz. U. z 1994 r. nr 63, poz. 269),
- Umowa między Rządem RP a Gabinetem Ministrów Ukrainy o współpracy gospodarczej podpisana w 2005 r. (Monitor Polski z 31.08.2006 r. nr 59, poz. 628).

27 czerwca 2014 r. Ukraina podpisała w Brukseli umowę stowarzyszeniową z UE, której integralną częścią jest umowa o pogłębionej i całościowej strefie wolnego handlu (DCFTA). 1 stycznia 2016 r. DCFTA weszła w życie na zasadach tymczasowego stosowania, a po ratyfikacji przez wszystkie kraje członkowskie, układ w pełni wszedł w życie 1 września 2017 r. 17 lipca 2017 r. Rada UE, jako dodatek do DCFTA, zatwierdziła tymczasowe (na okres do 3 lat) preferencje handlowe dla Ukrainy. Zgodnie z przyjętym rozporządzeniem zwiększona została lista produktów rolnych, które Ukraina może eksportować do UE bez cła. Preferencje dotyczą ukraińskiego miodu, kukurydzy i mąki kukurydzianej, jęczmienia i mąki jęczmiennej, pszenicy i mąki pszenicznej, owsa, przetwarzanych pomidorów oraz soku z winogron. W 2021 r. rozpoczęła się rewizja umowy DCFTA UE-Ukraina.

W celu wsparcia eksportu Ukrainy, Unia Europejska przyjęła rozporządzenie umożliwiające tymczasową pełną liberalizację handlu i zawieszenie instrumentów ochrony handlu na okres jednego roku. Rozporządzenie weszło w życie 4 czerwca 2022 r. i będzie obowiązywać do 5 czerwca 2023 r.

B) Warunki dostępu do rynku

Mimo przeprowadzenia w ostatnich latach przez rząd ukraiński szeregu reform podatkowych, dotyczących sądownictwa, walki z korupcją, na rynku występują bariery i zagrożenia, na które uwagę zwracają polscy przedsiębiorcy.

Poza zagrożeniami zewnętrznymi związanymi z bezpieczeństwem narodowym Ukrainy, z czego wynika także niechęć do uczestnictwa w projektach długoterminowych i orientacja na cele krótkookresowe, przedsiębiorcy zgłaszają również problemy dotyczące kwestionowania i podwyższania przez ukraińskie służby celne wartości celnej importowanych towarów, kwestie przedłużających się odpraw celnych, uciążliwych kontroli podatkowych, problemów związanych ze zwrotem podatku VAT. Ze względu na brak dostępnych zezwoleń, pod koniec roku kalendarzowego występują problemy z transportowaniem towarów. Prawo zmienia się często, a ustawodawstwo w dziedzinie praw ochrony własności intelektualnej jest nieefektywne. W związku z częstymi zmianami pojawiają się luki prawne, które obecnie dot. m.in. pozwoleń budowlanych. Poza tym, ze względu na odpływ siły roboczej za granicę, pogarsza się sytuacja w zakresie ludności aktywnej zawodowo. Ryzyko korupcji jest nadal wysokie. Usługi administracyjne dla biznesu są niestety świadczone na słabym poziomie, władze lokalne niedostatecznie wspierają przedsiębiorców i inwestorów, a prawo jest często interpretowane na ich niekorzyść. Pojawiają się również problemy z egzekwowaniem wyroków sądów ukraińskich, w tym również przez organy administracji państwowej Ukrainy.

Na ukraińskim rynku istnieje duża ilość ograniczeń pozataryfowych związanych z dopuszczeniem produktów do rynku tj. certyfikacją, atestami, przepisami weterynaryjnymi i fitosanitarnymi. Od końca 2015 r. obowiązuje zakaz eksportu drewna. Zakaz został wprowadzony na okres 10 lat. Nie jest to zgodne z zapisami DCFTA, jak również przepisami WTO. Ukraina zobowiązała się do jego zniesienia do połowy 2021 r. Obowiązują również wysokie cła antydumpingowe na import gumowych korków wykorzystywanych do celów medycznych, wprowadzono środki ochronne typu safeguard na import pianek poliuretanowych, polimerów PCV i świeżo ciętych róż.

7. Działania na rzecz rozwoju dwustronnej współpracy gospodarczej

Wraz z wybuchem wojny nastąpiła wyraźna intensyfikacja polsko-ukraińskich kontaktów politycznych i gospodarczych. W trakcie wojny Ukrainę kilkakrotnie odwiedzał Prezydent Andrzej Duda i Premier Mateusz Morawiecki. 1 czerwca 2022 r. w Kijowie odbyły się pierwsze polsko-ukraińskie konsultacje gospodarcze, w których uczestniczył Minister Rozwoju i Technologii p. Waldemar Buda. Podczas konsultacji Minister Waldemar Buda wraz z wicepremier Ukrainy Julią Swirydenko podpisali porozumienie o współpracy gospodarczej w zakresie instrumentów wsparcia bilateralnego handlu.

W 2022 r. w MRiT odbyły się spotkania: Ministra Waldemara Budy z Wicepremier Ukrainy i Minister Gospodarki Julią Swirydenko (9 maja 2022 r.), Wiceministra Piotra Uścińskiego z Wiceministrem Rozwoju Gmin i Terytorium Ukrainy Wasylem Lozynskim (13 maja 2022 r.), Wiceministra Piotra Uścińskiego z Wiceministrem Gospodarki Ukrainy Oleksandrem Hrybanem (30 czerwca 2022 r.). Przy okazji udziału w konferencji dot. granicy polsko-ukraińskiej, która odbyła się 12 grudnia 2022 r. w Lublinie Minister Buda spotkał się z Wicepremier i Minister ds. Reintegracji Terytoriów Tymczasowo Okupowanych Ukrainy Iryną Wereszczuk.

Na mocy międzyrządowej umowy o współpracy gospodarczej powołana została Polsko-Ukraińska Międzyrządowa Komisja ds. Współpracy Gospodarczej. W ramach Komisji utworzono następujące grupy robocze ds.: handlu i inwestycji, sektora paliwowo-energetycznego, turystyki, rolnictwa, transportu, informacji geoprzestrzennych, wykorzystania przestrzeni kosmicznej, współpracy przemysłów obronnych. Ostatnie posiedzenie miało miejsce 22 września 2022 r. w Rzeszowie. Posiedzeniu przewodniczyli Minister Rozwoju i Technologii Waldemar Buda oraz Wicepremier Iryna Wereszczuk. Omówiono kwestie upłynnienia wymiany towarowej i przepływu osób przez polsko-ukraińską granicę, współpracy na rzecz odbudowy zniszczeń spowodowanych agresją Rosji, kwestie współpracy w transporcie, zagadnienia dot. współpracy rolno-spożywczej i szereg innych kwestii.

9 września 2015 r. ministrowie finansów Polski i Ukrainy podpisali umowę dotyczącą przyznania Ukrainie kredytu rządowego w wysokości 100 mln EUR na realizację projektów inwestycyjnych. Kredyt ma być przeznaczony na modernizację infrastruktury przejść granicznych. W ramach umowy podpisano kontrakty na modernizację dróg dojazdowych do ukraińsko-polskich granic oraz

na modernizację ukraińsko-polskich przejść granicznych na łączną kwotę ok. 91,5 mln EUR. Kontrakty te są obecnie w trakcie realizacji. 14 grudnia 2022 r. podpisany został Aneks do umowy zwiększający kwotę kredytu do wysokości 160 mln EUR i rozszerzający jego przeznaczenia na zakup środków kontroli celnej dla Państwowej Służby Celnej Ukrainy, a także systemów i środków bezzałogowego lotnictwa monitorowania granicy państwowej dla Administracji Państwowej Służby Granicznej. Kontrakty w ramach umowy mają być zawierane do końca 2024 r.

Minister Rozwoju i Technologii obejmuje częściowym dofinansowaniem niektóre przedsięwzięcia promocyjne o charakterze proeksportowym - bliższe informacje dostępne są w Portalu Promocji Eksportu www.trade.gov.pl. Ukraina w latach 2020-2022 była rynkiem docelowym w ramach branżowego programu promocji mody polskiej (stoisko narodowe zorganizowane na Kyiv Fashion w lutym 2021 r.) oraz budowy i wykańczania budowli (stoisko narodowe zorganizowane na Inter Build EXPO w marcu 2021 r.). Pomoc finansowa w realizacji przedsięwzięć promocyjnych może być również udzielona ze środków unijnych – informacje na stronie www.funduszeunijne.gov.pl.

Wsparcie dla przedsiębiorców jest również udzielane przez Korporację Ubezpieczeń Kredytów Eksportowych S.A. (KUKE S.A.). Od 13 czerwca 2022 r. Korporacja Ubezpieczeń Kredytów Eksportowych wznowiła możliwość ubezpieczania należności w kontraktach eksportowych z kontrahentami ukraińskimi (ubezpieczenia i gwarancje krótkoterminowe). Komitet Polityki Ubezpieczeń Eksportowych uchwalił na początku czerwca br. limit dla obu ww. produktów na łączną kwotę 500 mln PLN. Wsparcia udziela także Bank Gospodarstwa Krajowego w ramach rządowego programu „Finansowe Wspieranie Eksportu”. Szersza informacja nt. temat dostępna na stronach: www.bgk.com.pl, www.kuke.com.pl.

W Kijowie działa Zagraniczne Biuro Handlowe Polskiej Agencji Inwestycji i Handlu. Po wybuchu wojny, Biuro zostało tymczasowo przeniesione do Warszawy, skąd prowadzi działania promocyjne na wydarzeniach biznesowo-gospodarczych, wspiera nawiązywanie kontaktów między polskimi i ukraińskimi przedsiębiorcami. 20 lipca 2022 r. w MRiT odbyło się zorganizowane przez PAIH śniadanie biznesowe z udziałem Ministra Budy i polskich przedsiębiorców prowadzących działalność na terytorium Ukrainy.

PAIH realizuje program wsparcia tymczasowego przeniesienia działalności przedsiębiorców ukraińskich do Polski. W ramach programu Agencja:

- udostępnia bezpłatną przestrzeń co-workingową w centrum Warszawy
- wprowadza stałą obsługę w języku ukraińskim
- prowadzi bazę dostępnych natychmiast powierzchni logistycznej i produkcyjnej
- udziela wszelkich informacji niezbędnych do szybkiego rozpoczęcia działalności.

9 czerwca 2022 r. MRiT wraz z Polską Agencją Inwestycji i Handlu uruchomiło nabór polskich firm zainteresowanych wznowieniem eksportu i udziałem w odbudowie Ukrainy. W ramach programu odbywają się bezpłatne konferencje, webinaria, szkolenia, konsultacje branżowe dla firm przygotowujące polski biznes do współpracy w odbudowie Ukrainy. Przedsiębiorcy uzyskują bezpłatne informacje nt. możliwości udziału w zamówieniach publicznych organizacji międzynarodowych na rzecz Ukrainy, zamówieniach ogłaszanych przez organizacje ukraińskie, dostępnych instrumentach i formach wsparcia oraz planowanych projektach. 31 sierpnia 2022 r. odbyła się konferencja rozpoczynająca konsultacje z przedsiębiorcami, w której uczestniczył Minister Waldemar Buda.

Przedstawiciele MRiT uczestniczą także w licznych konferencjach i forach biznesowe organizowanych przez organizacje i zrzeszenia przedsiębiorców, np. Związek Przedsiębiorców i Pracodawców, Polsko-Ukraińską Izbę Gospodarczą, czy Zrzeszenie Ukraińskiego Biznesu w Polsce. 28 kwietnia 2022 r. w siedzibie MRiT odbyły się XV Polsko-Ukraińskie Dni Biznesowe organizowane przez Zrzeszenie Ukraińskiego Biznesu w Polsce, w których uczestniczył Minister Waldemar Buda. 5 października 2022 r.

Minister Waldemar Buda uczestniczył w konferencji zorganizowanej przez Związek Przedsiębiorców i Pracodawców „Europe-Poland-Ukraine. Rebuild Together”. W dniach 12-13 grudnia 2022 r. w Lublinie Polsko-Ukraińska Izba Gospodarcza zorganizowała konferencję „Granica polsko-ukraińska - szansa czy bariera rozwoju?”, w wydarzeniu wziął udział Minister Waldemar Buda.

MRiT podjęło współpracę z ukraińskim Ministerstwem Transformacji Cyfrowej i Agencją Rozwoju Przedsiębiorczości i Eksportu Ukrainy ws. założenia w Polsce ukraińskiego centrum pomocy dla przedsiębiorców z Ukrainy, którzy przybyli do Polski tj. oddziału Diia.Business w Warszawie. Dotychczas takie centra wsparcia ukraińskich przedsiębiorców Diia.Business działały w kilkunastu miastach Ukrainy i zajmowały się udzielaniem bezpłatnych konsultacji i porad w zakresie otwarcia firmy, kwestii podatkowych, marketingu, sprzedaży, eksportu i in. kwestii. Od 17 maja 2022 r. centrum Diia.Business działa także w Warszawie (przy ul. Bagatela 12).

Biuro dla bezpłatnego wsparcia działalności gospodarczej obywateli Ukrainy w Polsce otworzył także Związek Przedsiębiorców i Pracodawców.

8. Perspektywiczne sektory i możliwości współpracy

Do perspektywicznych kierunków polsko – ukraińskiej współpracy gospodarczej zaliczamy sektor energetyczny (dostawa sprzętu dla stacji energetycznych, urządzeń i technologii do ich modernizacji), w tym energetyka odnawialna (technologie wodorowe), budownictwo (szczególnie odbudowa infrastruktury UA tj. sektor kolejowy, drogowy, lotniczy, morski, rzeczny), branża rolno – spożywcza (infrastruktura rolna, maszyny, technologie), budowa maszyn (np. produkcja części samochodowych), jak również sektor medyczny (prywatna opieka zdrowotna, e-medycyna, cyfryzacja w usługach medycznych) i branża IT (zakłady montażowe, centra outsourcingowe).

9. Placówki dyplomatyczne i Zagraniczne Biuro Handlowe Polskiej Agencji Inwestycji i Handlu

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej na Ukrainie

Ukraina 01901 Kijów, ul. Jarosławiw Wał 12

tel. +38 044 230 07 00

fax +38 044 270 63 36

e-mail: kijow.am.sekretariat@msz.gov.pl

Ambasada Ukrainy w Rzeczypospolitej Polskiej

Al. J.Ch. Szucha 7, 00-580 Warszawa, Polska

Tel. 48 22 622-47-97

Fax: +48 (22) 629-81-03

<http://poland.mfa.gov.ua>

emb_pl@mfa.gov.ua

Zagraniczne Biuro Handlowe PAIH w Kijowie

Karol Kubica - Kierownik

karol.kubica@paih.gov.pl

Kojumiatska str. 14 B

04071, Kijów

Notatkę przygotował:

Departament Handlu i Współpracy Międzynarodowej

Ministerstwo Rozwoju i Technologii

Styczeń 2023